

LATENT TUBERCULOSIS GAÁ

(LTBI)

(LATENT TUBERCULOSIS INFECTION (LTBI))

Tuberculosis, yá “TB,” oilde ekan biaraam zian uggwá fúk or duara ói zibare *Mycobacterium tuberculosis* fúk bouli hói. TB fukor duara dui dhóilla aálamot ókkol dá hazai: latent TB infection (latent TB gaá) (LTBI) adde [TB biaram](#). Tuberculosis, yá TB biaram, oibó zeñtte oñnor gaár maze TB fúkókkol salugorí dhoóñrór kiállahóile oñnor biaraam rúkede nezam úún dhoóñr owa bóngorí nófaré. Uún e oñnore biaraaima banait faré.

LTBI maani oilde oñnor gaár maze ocúk sara TB fúkókkol take. Zodi oñnottú LTBI oile, oñne ocúk maásus nógoríba adde oinnor mikka TB fúkókkol nó seraibó. Mogor, TB fúkókkol oñnor gaár maze horkótgorí faré adde dhoóñr owa cúru goré. Zodi yían oíle LTBI táka abastat oñne TB biaraam or duara biaraaimma oizaibá. Zodi oñnottú TB biaraam oiyéde oile, oñnottú bicí ocúk lagibó adde oinnor mikka TB sérai zait faré.

Añattú kengorí LTBI oil?

- ▶ TB fúkókkol hawár zoria ekzon manúic ottú arekzon manúicor maze sérai zagói. TB biaraaimma manúic ókkolor hañc, añca, gaá, yá aiñccánir zoria TB fúkókkol sérai zaí. Zodi oñne TB fúk aséde endilla hawár maze niañc thanile, oñnottú LTBI oitfaré.
- ▶ Oñne hañt milaile, taththir síth ot boóile, yá hána adde faníókkol cíar gorile oñnottú TB nóitfaré.
- ▶ Oñnottú LTBI aséde yían nózaniba zetukkón foijjontó oñne uggwá TB sam yá loóu teés nógoribá.
- ▶ Zodi eláj noóloile, LTBI e TB biaraam ór míkka firi zait faré.

LTBI ólla hóndhóilla teésókkol faibá?

- ▶ TB sam teés (Mantoux teés) yá TB loóu teés e dahaibó oñnor gaár maze mumkin TB fúkókkol aséne.
- ▶ Zodi oñnor TB sam teés yá TB loóu hakíki ó, oñnor daktore TB biaraam or sínno ókkol saáibella uggwá bük x-ray gorífaré.
- ▶ Zodi oñnor buk x-ray TB biaraamor alaámot ókkol dáha nózaile, adde oñne biaraaimma nóoile, oñnottú LTBI cékgora foribó.

Añattú LTBI óile kengorí zanioum?

- ▶ Codaronbafé uggwá hakíki TB sam teés yá TB loóu teés loiyére
- ▶ Códaronbafé uggwá normél buk x-ray loiyére
- ▶ Leccwá (phlegm) teés ókkolot honoTB fúkókkol fa nozaí
- ▶ TB fúkókkol oinno manuicor mikka sérai nófare
- ▶ Ocúk maásus nógoribó

LTBI or eláj kengorí goribá?

TB biaraám óttú oñnore rúkebellá eçe ocúdókkol asé zín onñe haai fariba. Oñnore biaraaimma goribar ekkán cákuaic or age ocúdókkol e TB fúkókkolore marifelaíbó. Eçe bortomane tén eláyor ektiýar ókkol asé:

- ▶ Isoniazid (INH) adde rifapentine 3 mas ólla haftah ót ekbar luwá foribó.
- ▶ Rifampin 4 masókkol ólla fottídin luwá foré.
- ▶ Isoniazid (INH) 6-9 masókkol ólla fottídin luwáforé.

Alókalok eláj ektiýar ókkol úun sób hamor. Hon ektiýar oñnollá hakíki oitfare yían saáibella oñnor daktor loi hóta hóiba. Eláj curú goribar age uggwá bukor x-ray zorúrot oibó, adde buzumóttá uggwá loóur teés gora foribó kiállahoóile oñnor holiza cékgoríbélla. Elaj soledde e cómt bíar, mot, yá córab nóhaaiba.

Ocúdor hondhóilla saíth asórókkol añattú saá foribó?

*Oinnó sób ocúdor dhóilla, LTBI elajot estemalgoréde ocúd ókkol ot saíth asórókkol takítfaré. Késsu manúic e hono dhóilla mockil ókkol sara TB ocúd ókkol háai. **Nisor dhoílla hono saíth asórókkol takile oñnor daktor ore koól goribá yá dáhaiba:***

▶ Oóloónir aláamot* yá Oóloón	▶ Olóidda súk adde sam	▶ 3 háftah ókkolor bicí hañci
▶ Féth bic	▶ Oúñil yá theng nólore yá zinzinai	▶ Raíttar gaám ókkol
▶ Hala mut (sáa yá kofí rongor)	▶ Samor lal dana yá úntani	▶ Niañc thanór hoctó yá niañcor thanór abas

*Kessú manúicor fatol oóloóni oí zeñtte pílókkol luwá curú goré. Zodi yían tuañttú oile, oñnor píil (ókkol) or fuañti fatolgorí hána haabella kúdic goriba yá gúm zaibar thaímot iba háiba. Tén foré yó zodi oóolonir alaámot tákile, oñnor daktorore koól goriba.

LTBI ocúd loibar cómot añattú ki monot raka foribó?

- ▶ Oñnor fársalekóya daktor or duara TB ocúd haá oilde bici zorurí. Zodi oñne bici dín cúçai felíle, ocúd e ham nógoribó. Zodi oñnottú zehono din cuçi zaile, yían lekí rakó toile oñnor forer cék ót daktor adde naás ore hói faribá.
- ▶ Zodi daktore ocúd bó'ngorá soiyí nóhuwá foijjontó oñnor ocúd luwá soali zoó.
- ▶ TB ocúdor sób haáiyere oñnor nizore, foribar adde dústo ókkolore hefazót rakibá.
- ▶ TB fúk ottú basíbar ekkán torika óilde TB ocúd ókkol hoón.

